

Rokasgrāmata par pieaugušo izglītotāju saskarsmes prasmju
attīstību neformālās izglītības kontekstā

Mācīšanas Identitāšu Apguve

Par šo rokasgrāmatu

PIT: **Training to Teaching Identities**

Projekta reference: 2019-1-NO01-KA204-060270

Erasmus+: Strategic Partnerships for adult education

Key Action: Cooperation for innovation and the exchange of good practices

Redakcija: ©2021 **Pathways to teaching identities**

Autortiesības: All rights reserved.

Izdevējs: **TERRAM PACIS** Editorial.

Atsauce: TPOER-017-MPTI/26-FEB-2021.

Šīs rokasgrāmatas dizains, izveide, izstrāde un izstrāde ir uzticēta visiem partneriem, bet ne atsevišķiem partneriem, un tā ir licencēta saskaņā ar Creative Commons Attribution-ShareAlike 4.0 International License: CC BY-SA 4.0.

Šī rokasgrāmata ir līdzfinansēta ar Eiropas Komisijas atbalstu.

Tās saturs atspoguļo tikai autora viedokli, un Komisija nav atbildīga par tajā ietvertās informācijas iespējamo izmantošanu.

Co-funded by the
Erasmus+ Programme
of the European Union

Eiropai ir nepieciešams, lai tās pedagogi būtu kulturāli un intelektuāli atbilstoši sagatavoti gan savai tagadnei, gan nākotnei. Tikai tā viņi varēs dzīvot jēgpilnu un apmierinošu dzīvi personīgi, sociāli, profesionāli un kolektīvi. Pieaugušo izglītības iestādēm ir liela nozīme, izstrādājot piemērotas stratēģijas pieaugušajiem izglītojamajiem un sagatavojot to izglītotājus produktīvai karjerai, ņemot vērā mūžizglītības perspektīvu.

Tomēr mūsdienās pieaugušo izglītība joprojām ir vājākais posms mūžizglītības attīstībā, kas vērsts uz starppersonu prasmju attīstību gan pieaugušo izglītotājiem, gan pieaugušajiem izglītojamajiem, kas kavē viņu paredzamo produktīvo karjeru, jo viņiem trūkst noderīgu prasmju kopuma sociālajai, personiskajai un profesionālajai attīstībai. Lai gan pieaugušo izglītojamā kompetenču nozīme zināmā mērā ir apzināta, ar izpratni par šo jēdzienu vien nepietiek.

Tāpēc patiesā nozīme ir tajā, kā uz kompetencēm balstīta pieeja ietekmē pieaugušo mācīšanu, apmācību un mācīšanos. Tas ir, piemērotas mācīšanas un apmācības metodes, līdzdalības mācību pasākumi, kā arī efektīvas mācīšanās un snieguma novērtēšanas metodes, lai sekmētu prasmes zināšanu, izpratnes un attieksmes ziņā. Pieeja, kas prasa, lai pedagogiem būtu augsta līmeņa saskarsmes prasmes, lai apmierinātu pieaugušo izglītojamo vajadzības neatkarīgi no viņu pieredzes vai mācīšanās un snieguma spējām.

Šajā sakarā šīs rokasgrāmatas mērķis ir risināt problēmas, kas saistītas ar starppersonu prasmju trūkumu vai zemu līmeni pieaugušo izglītībā un pieaugušo izglītojamā vidū, veicinot viņu pilnvarošanu, izmantojot mācību un apmācības pasākumus, kas balstīti uz praktiskām un dinamiskām pieejām, kas balstītas uz pierādījumiem: līdzdalības mācību pasākumu plānošana, izstrāde un īstenošana kā līdzeklis spēju stiprināšanai un starppersonu prasmju attīstībai. Rokasgrāmatas mērķis ir stiprināt pieaugušo izglītojamā spējas klātienē mācību procesā, lai veicinātu pieaugušo izglītojamo pilnvarošanu, veicinot viņu starppersonu prasmju attīstību, izmantojot pieaugušo izglītību.

NODAĻA-1. Mācību pieejas, kurā ņemts vērā dzimumu līdztiesības aspekts

Mūsu kontekstā dzimumu līdztiesība nozīmē skatīt dzimumu no cilvēktiesību perspektīvas; atzīt, ka, lai gan lielākā daļa pieaugušo izglītībā vai apmācībā diskriminēto personu ir sievietes, nebinārās personas; seksuālās, dzimumu minoritātes LGBTIQ kopienā saskaras ar plašu diskriminācijas spektru vai nu dzimuma, vai nebinārās dzimuma identitātes vai izpausmes dēļ. Savukārt līdzdalības pieeja nozīmē aktīvu dalībnieku līdzdalību, kas ir vissvarīgākais faktors, kas ļauj mācīties un sasniegt rezultātus; ņemot vērā pieaugušo izglītojamo īpatnības un viņu dzīves pieredzi un veicinot kritisku pārdomu un analīzi par viņu darbu vai praksi, lai viņi varētu tālāk attīstīt savas starppersonu prasmes, veicinot attieksmi, prasmes un zināšanu saglabāšanu, izmantojot pieredzes mācīšanos.

1.1. Dzimumu līdztiesības un cilvēktiesību principi

Visu personu un/vai grupu tiesības tiek ievērotas un aizsargātas vienlīdzīgi, taču bieži gadās, ka sievietes un seksuālās minoritātes netiek iekļautas ar dzimumu saistītas diskriminācijas un vardarbības definīcijā pieaugušo izglītībā, vai arī tiek pieņemts, ka šajā vēlākajā dzīves posmā cilvēks necinās ar sociālajām un kultūras normām. Patiesi, pieaugušo izglītībā nemin vai nevēlas ņemt vērā, ka pieaugušos izglītojamos tā vai citādi ietekmē viņu reālais vai uztvertais dzimums, jo vairāk cilvēks pieaug, jo vairāk šī cīņa pastiprinās, pateicoties daudzu gadu dzīves pieredzē uzkrātajām zināšanām. Tādējādi pieaugušo izglītība kļūst gan dzimumu, gan cilvēktiesību ziņā jutīga, ja tajā aktīvi un apzināti piedalās pieaugušie izglītojamie neatkarīgi no dzimuma, rases, etniskās piederības, etniskās izcelsmes, ādas krāsas, reliģijas, valodas, seksuālās orientācijas, dzimuma identitātes un izpausmes, vecuma vai invaliditātes, iekļaujot pieaugušo izglītības sniegšanā visvairāk atstumtos un neaizsargātos.

1.2. Līdzdalības pieeja pieaugušo izglītībā

Efektīvai pieaugušo izglītībai ir nepieciešama vienprātība starp pieaugušo izglītotajiem un pieaugušajiem izglītojamajiem par to, kas ir jāsasniedz, kā to sasniegt un kādas uzraudzības un novērtēšanas stratēģijas vislabāk informēs par

korekcijām, kas nepieciešamas, lai nodrošinātu gaidīto rezultātu sasniegšanu. Tātad efektīvai pieaugušo izglītībai ir nepieciešams, lai pieaugušo izglītības un apmācības projekti tiktu izstrādāti, plānoti un īstenoti, izmantojot līdzdalības pieeju. Neatkarīgi no tā, vai projekts ir vērsts uz dzimumu rakstpratības vai cilvēktiesību izglītību, ir jāapspriežas ar pieaugušajiem izglītojamajiem; visvairāk atstumtajiem un visneaizsargātākajiem pret atstumtību vai diskrimināciju dzimuma dēļ, un projekta mācību pasākumos ir aktīvi jācenšas apmierināt viņu īpašās mācību vajadzības un aizpildīt nepilnības pašreizējā pieaugušo izglītības piedāvājumā. Tas nozīmē, ka apmācībai ir jābalstās uz šādiem aspektiem:

a. Pieaugušo izglītojamo iesaistīšana

- Līdzdalības pieeja nozīmē, ka apmācībā tiek nodrošināta visu potenciālo dalībnieku, tostarp starpnieku un saņēmēju, gan sieviešu, gan vīriešu, gan nebināro dalībnieku, iesaistīšana un apspriešanās ar tiem visā apmācības ciklā, sākot no plānošanas un izstrādes, organizēšanas līdz īstenošanai, uzraudzībai un ziņošanai. Lai gan līdzdalības pieeja parasti prasa laiku un resursus, tā sniedz ilgspējīgus ieguvumus ilgtermiņā.

b. Reālistiskas apmācības nodrošināšana

- Mācību potenciālo dalībnieku, tostarp starpnieku un saņēmēju, iesaistīšana palīdz nodrošināt, ka viņu zināšanas, pieredze, vajadzības un intereses tiek izmantotas mācību plānošanā un izstrādē. Tas ir būtiski, lai iegūtu informāciju par vietējo, kultūras un sociālpolitisko kontekstu attiecībā uz dzimumu, kā arī par citām praksēm, iestādēm un iespējām, kas var ietekmēt apmācību, un tādējādi nodrošinātu reālistisku apmācību īstenošanu.

c. Ceļš uz rezultātu ilgtspēju

- Ja saņēmēji un starpnieki ir pilnībā iesaistīti mācību plānošanā, izstrādē, īstenošanā, uzraudzībā un novērtēšanā, ir lielāka iespēja, ka gaidītie rezultāti (rezultāti, iznākums un ietekme) tiks sasniegti ilgtspējīgā veidā. Tas nozīmē, ka iekļaujoša līdzdalība palielina atbildību par sasniegtajiem rezultātiem un palielina iespēju, ka dalībnieki turpinās aktīvi darboties savā darbā vai praksē vietējās kopienās.

1.3. Vienota izpratne par mācību metodiku

Mūsu kontekstā mācības ir mācību process, kas ietver plašu mācību pasākumu spektru, kuru mērķis ir stiprināt pieaugušo izglītojamo zināšanas, prasmes un attieksmi, lai risinātu konkrētu kultūras, ekonomisko, dzimumu, sociālo vai vides problēmu, ar ko viņi saskaras savā vietējā realitātē. Atbilstoši šim kontekstam apmācība attiecas uz organizātiem centieniem nodot zināšanas un attīstīt prasmes un attieksmes, kas veicina uzvedību, kura palīdz risināt, mazināt, pārveidot vai novērst konkrētas kultūras, ekonomiskās, dzimumu, sociālās vai vides problēmas ietekmi uz pieaugušajiem, kas mācās.

1. **Organizēti centieni:** apmācībai nevajadzētu būt improvizētai. Apmācību īstenošana ir viens no mācību cikla noslēguma posmiem, kas sākas ar plānošanu un izstrādi.
2. **Zināšanu pārnese:** zināšanas neattiecas tikai uz izpratni par jebkuriem standartiem, sistēmām vai mehānismiem, bet tikai uz tiem, kas īpaši attiecas uz pieaugušajiem izglītojamajiem viņu konkrētajā kontekstā.
3. **Prasmju attīstība:** mācīšanās pasākumos prasmes tiek nostiprinātas praksē un pielietojumā, un šis process ir jāturpina arī pēc mācībām, izmantojot atbilstoši pielāgotus pēcapmācības pasākumus.
4. **Attieksmju attīstība:** mainīt negatīvo attieksmi vai nostiprināt pozitīvo, lai pieaugušie izglītojamie varētu uzņemties atbildību un tādējādi veikt nepieciešamās darbības, lai atrisinātu, mazinātu vai novērstu kultūras, ekonomiskās, dzimumu, sociālās vai vides problēmas ietekmi uz viņiem.
5. **Uzvedības izmaiņu veicināšana:** apmācības efektivitāte ir saistīta ar darbībām, ko apmācība veicina pieaugušo izglītojamo vidū, un tās ietekmi uz viņu dzīvi: novērojamas pārmaiņas atsevišķu izglītojamo, viņu organizāciju vai grupu un plašākas kopienas vai sabiedrības līmenī, kas var pamatot veicināt apmācības ilgtermiņa rezultātus.

Tomēr, lai apmācības un pēcapmācības intervences sasniegtu rezultātus, kas veicina vēlamā sociālo, kultūras, dzimumu vai vides pārmaiņu sasniegšanu konkrētā pieaugušo izglītojamo kopienā, var būt izaicinājums, jo tas prasa, lai projekta vadītājs projekta dzīves cikla laikā radītu apstākļus gan projekta īstermiņa, gan vidēja termiņa rezultātu sasniegšanai, kas veicina projekta ilgtermiņa rezultātu sasniegšanu. Šāda domāšana virza mūsu mācību metodes,

lai sasniegtu projekta ilgtermiņa rezultātus (ietekmi), precīzāk, lielākas pārmaiņas, ko mācības ir iecerētas veicināt vai radīt konkrētā kopienā vai konkrētas grupas vidū. Tā ir domāšana, kas uzsver un vizualizē mācību un pēcapmācību intervences ieguldījumu ilgtermiņa rezultātu sasniegšanā, ko papildina uzraudzības un novērtēšanas process. Tādējādi efektīva apmācības metode ieskicē ticamus ceļus, kā ar apmācības intervences palīdzību apmācības ieguldījums veicina apmācības rezultātus rezultātu līmenī, un kā ar pēcapmācības intervences palīdzību apmācības rezultātu izmantošana vai apmierinātība ar rezultātiem, ko sniedz apmācības saņēmēji individuālā izglītojamo, organizācijas vai kopienas līmenī, veicina apmācības rezultātus rezultātu līmenī, un, visbeidzot, kā rezultātu izmantošana, apmierinātība ar rezultātiem, ko sniedz pēcapmācības intervences saņēmēji, veicina apmācības rezultātus ietekmes līmenī.

1.4. Mācību rezultātu, mērķa un mācību uzdevumu definēšana

Pieaugušo izglītības mācību organizatora pienākums ir analizēt vispārējo kontekstu, pamatojoties uz mācību vajadzību novērtējuma datiem, lai definētu gan vēlamos rezultātus, kas raksturo sagaidāmo situāciju pēc mācībām, gan vispārējo mācību mērķi, kas raksturo, kā mācības palīdzēs sasniegt šos vēlamos rezultātus. Tas nozīmē, ka, iepriekš definējot mācību rezultātus un mērķi, ir iespējams konceptualizēt mācību mērķus mācībām, kas apraksta mācību rezultātu apgalvojumus, kuros ietverts, ko sagaidāms, ka mācību procesa rezultātā mācāmie spēs izdarīt, un kas loģiski veicina mācību vispārējā mērķa un vēlamā rezultātu sasniegšanu.

A. MĀCĪBU REZULTĀTU DEFINĒŠANA

Pēc tam, kad ir izprasts pieaugušo izglītojamo konteksts un raksturojums un viņu mācību vajadzības vai zināšanu trūkumi, kā arī viņiem nepieciešamās pārmaiņas, ir svarīgi noteikt, kā šīs vēlamās pārmaiņas patiesībā izskatās rezultātu ziņā un kā šie rezultāti tiks mērīti. Lai gan tas var šķist kā domāšana atpakaļgaitā, skaidra redzējuma izstrāde par to, kādi būtu galarezultāti, un to, kā tos sasniegt, noteikšana palīdz pārliecināties, ka mācību projekts ir orientēts pareizajā virzienā. Tādējādi, skaidri formulējot vēlamos rezultātus, var noteikt skaidri definētu mērķi un reālistiskus uzdevumus apmācībai un izstrādāt nepieciešamos novērtēšanas

rīkus, lai laika gaitā apstiprinātu, ka vēlamās pārmaiņas patiešām ir notikušas. Rezultāti ir identificējamās un izmērāmas norādes, kas raksturo sagaidāmo situāciju pēc apmācības un kas apliecina, ka apmācības mērķis un mācību uzdevumi ir sasniegti. Neatkarīgi no tā, vai tos mēra īsākā, vidējā vai ilgākā laika posmā, tie attiecas uz vēlamajām pārmaiņām. Tādējādi pieaugušo izglītības mācību organizatoram ir jāspēj identificēt un izmērīt pozitīvās pārmaiņas vai rezultātus, ko viņa mācības ir veicinājušas dažādos pārmaiņu līmeņos:

a. Individuālā

- Izmaiņas, ko pieaugušo izglītības mācību organizators vēlas redzēt individuālajā izglītojamajā. Kādas zināšanas, prasmes, attieksmes un uzvedību indivīds var iegūt, nostiprināt vai mainīt? Uz indivīdu orientētu pārmaiņu piemērs: Izglītojamie iepazīstas ar līdzdalības pieeju pieaugušo izglītībā un ar pārliecību sāk to izmantot savā pieaugušo izglītības darbā.

b. Organizāciju/ grupu

- Izmaiņas, ko pieaugušo izglītības mācību organizators sagaida, kad pieaugušie izglītojamie nodod savu mācību pieredzi savai organizācijai vai grupai, ar kuru viņi strādā. Kāda varētu būt viņu jauno zināšanu, prasmju, attieksmju un uzvedības ietekme uz organizāciju vai grupu? Uz grupu vērstu pārmaiņu piemērs: pieaugušo izglītojamo organizācijas vai grupas iekļauj līdzdalības pieeju pieaugušo izglītojamo apmācībā.

c. Sabiedrības

- Izmaiņas, ko pieaugušo izglītības mācību organizators paredz, kad organizācija nodod mācības plašākai kopienai/sabiedrībai. Kādas sekas varētu būt vērojamas? Uz kopienu/sabiedrību vērstu pārmaiņu piemērs: Līdzdalības pieeja tiek iekļauta citu iestāžu vai grupu pieaugušo izglītības darbā vai kopienas vispārējā pieaugušo izglītības darbā vai praksē, vai citos plašākas sabiedrības izglītības aspektos.

Izmantojot uz rezultātiem balstītu pārvaldību (RBM) jeb veikspējas pārvaldību,

ietekmes ceļš ir vērsts uz veikspējas uzlabošanu un nodrošināšanu, ka mācību intervences veicina vēlamā rezultātu sasniegšanu, izmantojot loģisku cēloņsakarību ķēdi no mācību ieguldījumiem līdz mācību ietekmei:

1. Īstermiņa rezultāti – Tūlītējā ietekme:

Tās ir apmācības tūlītējās sekas vai ietekme, ko novēro divos līmeņos:

- Tiešie produkti vai pakalpojumi, kas izriet no mācībām, piemēram, faktiski sniegtās mācību nodarbības un izstrādātie mācību materiāli, rīki un resursi.
- Apmācīto pieaugušo izglītotāju skaits.

Piemērs.: īstermiņa rezultāti

- 20 pieaugušo izglītotāji tiek apmācīti par efektīvas apmācības izstrādi, lai stiprinātu pieaugušo izglītojamo savstarpējo attiecību prasmju attīstību.
- ir sagatavota viena mācību rokasgrāmata par pamatinstrukcijām pieaugušo izglītības apmācībai par starppersonu attiecību prasmju attīstīšanu, izmantojot dzimumu līdztiesības un līdzdalības pieeju.

2. Vidēja termiņa rezultāti - Rezultāti:

Tie ir apmācības starpposma efekti vai sekas, ko novēro divos līmeņos.:

a. Tūlītēji rezultāti:

Tie ir sākotnējie mācīšanās rezultāti, ko guvuši mācībās iesaistītie pieaugušie, kas ir tieši attiecināmi uz rezultātiem. Tie atspoguļo izmaiņas vai zināšanu, prasmju, izpratnes, uzvedības vai spēju pieaugumu pieaugušo izglītojamo vidū.

b. Starpposma rezultāti:

Tie ir izmaiņas pieaugušo, kas mācās, organizāciju un/vai kopienu uzvedībā vai praksē, ko novēro, pamatojoties uz partneru sniegto pēcapmācības intervencu daudzumu, apkalpoto saņēmēju skaitu vai saņēmēju apmierinātības līmeni ar rezultātu izmantojamību.

Piemērs.: vidēja termiņa rezultāti:

- 6 pēcapmācības intervences pasākumus vietējās kopienas līmenī nodrošina partnerorganizācijas;

- b. tiek veidotas un stiprinātas pieaugušo izglītotāju spējas izstrādāt un vadīt ar dzimumu līdztiesību saistītas un līdzdalību veicinošas mācību aktivitātes.
- c. 80 % apmācības saņēmēju atbildēja, ka ir apmierināti ar mācību rokasgrāmatas lietojamību ar 7,5 ballēm skalā no 1 līdz 10.

3. Ilgtermiņa rezultāti - ietekme:

Tās ir apmācības ilgtermiņa sekas vai ietekme, kas noved pie galīgām pārmaiņām, kuras projekts veicina un kuras novērotas, pamatojoties uz to saņēmēju veiktajām darbībām, kuri piedalījās pēcapmācības pasākumos vietējā vai valsts līmenī.

Piemēri: ilgtermiņa rezultāti:

- a. 24 pieaugušo izglītotāji izstrādā un vada ar dzimumu līdztiesību saistītas un līdzdalību veicošas apmācības, lai integrētu starppersonu prasmju attīstību savās skolās un organizācijās.
- b. 240 skolotāji, pedagogi, politikas veidotāji vai pilsoniskās sabiedrības līderi tiek uzrunāti un iesaistīti, tādējādi veidojot pozitīvu attieksmi pret starppersonu prasmju izglītības integrēšanu pieaugušo izglītības darbā, sociālajā darbā, sabiedriskajā darbā utt.
- c. 50 vietējās organizācijas izmanto sagatavoto mācību rokasgrāmatu, lai plānotu un īstenotu starppersonu prasmju attīstības apmācības, izmantojot dzimumu līdztiesības un līdzdalības pieeju pieaugušo izglītības darbā.

B. Mācību mērķa definēšana

Mācību mērķis apraksta, kā mācību intervence palīdzēs sasniegt vēlamos ilgtermiņa rezultātus vai gaidāmo ietekmi. Tādējādi ir lietderīgāk un produktīvāk, ja apmācības mērķis atspoguļo apmācības mērķa grupas.

Piemērs: definēts mācību mērķis:

- a. Šis apmācības mērķis ir stiprināt pieaugušo izglītotāju spējas izstrādāt un īstenot apmācības pasākumus starppersonu prasmju attīstībai, izmantojot

dzimumu līdztiesības un līdzdalības pieeju pieaugušo izglītības darbā vai praksē.

Pastāv saikne starp sākumpunktu (*stiprināt pieaugušo izglītotāju spējas gan mācību pasākumu izstrādē, gan īstenošanā*) un beigu punktu (*apmācības pasākumu īstenošana, izmantojot dzimumu līdztiesības un līdzdalības pieeju pieaugušo izglītības darbā vai praksē*); vīziju saskaņošana, kas ievērojami palielina varbūtību, ka vēlamās pārmaiņas, ietekme (pieaugušo izglītojamo starppersonu prasmju attīstība) tiks galu galā sasniegtas. Izaicinājums ir noteikt, kā nonākt no mērķa līdz rezultātam, kas tiek darīts, izstrādājot mācību mērķus apmācībai.

Tabula-1.: Saikne starp mācību mērķi un rezultātiem.

Mērķis	Ilgtermiņa rezultāti
Šis apmācības mērķis ir palielināt pieaugušo izglītotāju spējas integrēt starppersonu prasmju attīstību savā pieaugušo izglītības darbā vai praksē.	Šis apmācības rezultātā pieaugušo izglītotāji savā pieaugušo izglītības darbā vai praksē integrē starppersonu prasmju attīstību.
Šo mācību mērķis ir uzlabot pieaugušo izglītotāju spējas izstrādāt un izstrādāt efektīvas mācību intervences, izmantojot līdzdalības pieeju.	Šis apmācības rezultātā pieaugušo izglītotāji izstrādā un izstrādā efektīvas mācību intervences, izmantojot līdzdalības pieeju.
Šis apmācības mērķis ir stiprināt pieaugušo izglītotāju spējas integrēt dzimumu līdztiesības aspektus savā pieaugušo izglītības darbā vai praksē.	Šis apmācības rezultātā pieaugušo izglītotāji integrē dzimumu līdztiesības aspektus savā pieaugušo izglītības darbā vai praksē.

C. APMĀCĪBAS MĒRĶA UN MĀCĪBU MĒRĶU KONCEPTUALIZĒŠANA

Mācību mērķi apraksta novērojamus un izmērāmus apgalvojumus attiecībā uz mācību rezultātiem, kas atspoguļo, kādas zināšanas, prasmes vai attieksmes pieaugušajiem izglītojamajiem būtu jāprot parādīt pēc dalības mācībās, kas loģiski veicina mācību vispārējā mērķa un vēlamā rezultāta sasniegšanu rezultātu līmenī. Savukārt mācību mērķi izsaka un apraksta novērojamus un izmērāmus apgalvojumus par to, ko pieaugušo izglītotājs vēlas, lai pieaugušo izglītojamie mācību laikā darītu. Tādējādi mācīšanās mērķi attiecas uz pārmaiņām individuālo izglītojamo līmenī, kas ir tieši saistītas ar mācību mācību pasākumiem, un mācību beigās mācību organizatoram ir jāspēj novērtēt, vai tie ir sasniegti vai ne.

Mācību mērķi ir konceptualizēti tā, lai mācību auditorija varētu gan mācīties, gan darboties, lai sasniegtu mācību rezultātus trīs līmeņos: zināšanas, prasmes un attieksme. Precīzāk:

- a. Kādas zināšanas, prasmes vai attieksme ir jāapgūst apmācību auditorijai, lai sasniegtu apmācību vispārējo mērķi un vēlamu ietekmi?
- b. Kādas mācību aktivitātes apmācāmajiem būtu jāveic, lai apgūtu vai nostiprinātu šīs zināšanas, prasmes vai attieksmes un tādējādi apgūtu mācību mērķus?

Piemērs.: Definēti mācību mērķi = mācību rezultāti:

Sekmīgi pabeidzot šo apmācību, izglītojamie spēj:

1. ilustrēt starppersonu prasmju attīstības procesu pieaugušo izglītības kontekstā. **Zināšanas.**
 - ✓ var sasniegt tikai tad, ja apmācības laikā, izmantojot mācīšanos sadarbībā, tiek organizētas kritiskās domāšanas mācību aktivitātes, kas ilustrē starppersonu prasmju attīstības procesu pieaugušo izglītībā.
2. izstrādāt un pielietot efektīvu starppersonu prasmju attīstības apmācību, izmantojot līdzdalības pieeju pieaugušo izglītības darbā. **Prasmes.**
 - ✓ var sasniegt tikai tad, ja, izmantojot pieredzes mācīšanos, apmācību laikā notiek semināra mācību aktivitātes par efektīvu starppersonu prasmju attīstīšanas apmācību izstrādi un piemērošanu, izmantojot līdzdalības pieeju.
3. integrēt darbā ar pieaugušo izglītību praksi, kas ņem vērā dzimumu līdztiesības aspektus, lai ņemtu vērā dzimumu un kultūras atšķirības pieaugušo izglītojamo vidū. **Attieksmes.**
 - ✓ var sasniegt tikai tad, ja apmācības laikā tiek rīkotas uz problēmām balstītas mācības, lomu spēles vai gadījumu izpēti par dzimumu līdztiesības prakses integrēšanu pieaugušo

izglītībā, lai analizētu dzimumu un kultūras atšķirību ietekmi uz mācību procesu..

Tabula-2.: Saikne starp mācību uzdevumiem, mērķi un rezultātiem.

ILGTERMIŅA REZULTĀTS	MĒRĶIS	MĀCĪBU UZDEVUMI
Šīs apmācības rezultātā pieaugušo izglītotāji savā pieaugušo izglītības darbā vai praksē integrē starppersonu prasmju attīstību.	Šīs apmācības mērķis ir palielināt pieaugušo izglītotāju spējas integrēt starppersonu prasmju attīstību savā pieaugušo izglītības darbā vai praksē.	Sekmīgi pabeiguši šo apmācību, pieaugušo izglītotāji var ilustrēt starppersonu prasmju attīstības procesu pieaugušo izglītības kontekstā.
Šīs apmācības rezultātā pieaugušo izglītotāji izstrādā un izstrādā efektīvas mācību intervences, izmantojot līdzdalības pieeju.	Šo mācību mērķis ir uzlabot pieaugušo izglītotāju spējas izstrādāt un izstrādāt efektīvas mācību intervences, izmantojot līdzdalības pieeju.	Sekmīgi pabeiguši šo apmācību, pieaugušo izglītotāji var izstrādāt un savā darbā pielietot efektīvu starppersonu prasmju attīstības apmācību, izmantojot līdzdalības pieeju.
Šīs apmācības rezultātā pieaugušo izglītotāji integrē dzimumu līdztiesības aspektus savā pieaugušo izglītības darbā vai praksē.	Šīs apmācības mērķis ir stiprināt pieaugušo izglītotāju spējas integrēt dzimumu līdztiesības aspektus savā pieaugušo izglītības darbā vai praksē.	Sekmīgi pabeiguši šo apmācību, pieaugušo izglītotāji var integrēt savā darbā ar pieaugušo izglītību dzimumu līdztiesības jomā, lai ņemtu vērā dzimumu un kultūras atšķirības.

Piemērs.: Mācību mērķu noteikšana, kas veicina mācību rezultātu sasniegšanu:

Mācību mērķu konceptualizēšana ir neatņemama mācību plānošanas procesa sastāvdaļa, kas tālāk ir saistīta gan ar mācību procesu, gan ar summatīvo novērtēšanu, kas koncentrējas uz izmaiņu, rezultātu fiksēšanu individuālā izglītojamo līmenī. Paturot prātā vispārējo mācību mērķi vai gaidāmos tūlītējos mācību rezultātus, mācību organizatoriem jādefinē, kas mācāmajiem jāzina, jādara vai jāpieredz mācību laikā, lai apgūtu mācību mērķus.

Atcerēsimies vienu no mācību mērķiem:

- Uzlabot pieaugušo izglītojamā spējas izstrādāt un izstrādāt efektīvas mācību intervences, izmantojot līdzdalības pieeju.
- Tātad galvenais jautājums ir, ņemot vērā šo vispārējo mērķi, kas apmācāmajam būtu jāparāda, jāprezentē, jāpiemēro vai jādara, lai sasniegtu šo mērķi? Citiem vārdiem sakot, kāds ir apmācības mērķis vai apmācības mācību rezultāti?
 - Sekmīgi pabeidzot šo apmācību, izglītojamajiem būtu jāspēj izstrādāt un pielietot efektīvas starppersonu prasmju attīstības apmācības, izmantojot līdzdalības pieeju savā pieaugušo izglītības darbā.

Iepriekš minētais mācību mērķis kalpo, lai norādītu paredzamos mācību rezultātus. Tādējādi tas ir sadalīts virknē sekundāro mērķu, lai atvieglotu mācību procesu. Galvenais jautājums ir šāds: ņemot vērā šo mācību mērķi, kas mācāmajiem ir jāiemācās darīt vai izpildīt, lai sasniegtu šo tūlītējo rezultātu? Dažas atbildes varētu būt šādas:

- a. Ilustrēt mērķauditorijas īpašības;
- b. Semināra mācību aktivitāšu piemērošana apmācībā;
- c. Vadišanas prasmes grupas dinamikas vadīšanā;
- d. Konflikta risināšanas un emocionālās izpratnes prasmes.

Tālāk mācību mērķi ir iemācīties, kā:

- definēt pieaugušo izglītības mācību intervences mērķauditorijas raksturojumu.
- piemērot semināra mācību aktivitātes pieaugušo izglītības intervences laikā.
- izmantot prasmes grupas dinamikas vadīšanā pieaugušo izglītības mācību intervences laikā.
- pielietot konflikta risināšanas un emocionālās izpratnes prasmes pieaugušo izglītības intervences laikā.

1.5. Izvēlētās mācību pieejas > mācību aktivitātes

Mācīšanās pieeja ir mācīšanās un apmācības metodoloģija, kas ļauj mācāmajiem iesaistīties mācību saturā un tādējādi dažādos veidos attīstīt savas zināšanas, prasmes un attieksmi. Savukārt mācību darbības ir mācību pieejas uzdevumi vai procesi, ar kuriem nodarbojas un kuros iesaistās izglītojamie un kuri sagatavo izglītojamus, lai sasniegtu vai apgūtu paredzētos mācību mērķus. Tāpēc turpmāk sniegtie mācību aktivitāšu veidi nekādā ziņā nav izsmeļošs saraksts, bet tie palīdz pasniedzējam pārdomāt, kā vislabāk izstrādāt un nodrošināt dalībniekiem lielu mācību pieredzi.

Tabula 3.: Mācīšanās pieejas un mācību pasākumi.

MĀCĪBU PIEEJA/ METODE	MĀCĪBU AKTIVITĀTES
1. Aktīva mācīšanās Šajā rokasgrāmatā ir iekļauta izglītojamo funkcionējoša zināšanu pilnveidošana, ko papildina teorētisks informācijas izklāsts. Tas ļauj izglītojamajiem saglabāt viņiem sniegto informāciju pirms mijiedarbības ar informācijas materiāliem grupu darba mijiedarbībā.	1. Uz saturu vērstas mācību aktivitātes Teorētiskā izklāsta iekļaušana ļauj izglītojamajiem atcerēties, atsaukt atmiņā vai atpazīt zināšanas, faktus vai jēdzienus, ar kuriem viņi iepazināti grupu uzdevumu laikā. Piemērs. 1.1.: Rosinoša prezentācija Rosinošas prezentācijas mērķis ir likt skolēniem domāt par noteiktu problēmu vai situāciju, rosināt viņu emocijas un intelektu, lai viņi būtu atvērti jaunam viedoklim. Izmantojot spilgtu valodu, rosinošā prezentācijā projicējiet sirsnību un entuziasmu. Piemērs. 1.2.: Instrukcija prezentācija Mācību prezentācijas mērķis ir sniegt konkrētus norādījumus vai instrukcijas. Šo prezentāciju izmanto, lai informētu apmācāmos par to, kas jādara grupas uzdevumu laikā, un rūpīgi atbildētu uz grupas jautājumiem, lai apmācāmie apgūtu jaunas zināšanas vai jaunas prasmes.

2. Mācīšanās sadarbojoties

Iesaista apmācāmos, kas strādā pāros vai mazās grupās, lai apspriestu jēdzienus vai rastu problēmu risinājumus. Tas notiek mācību sesijā pēc tam, kad izglītojamie ir iepazīstināti ar problēmu vai tematu, izmantojot prezentācijas, lasījumus vai vide leklaut centienus nodot zināšanas, kas pozitīvi korelē ar izglītojamo mācību mērķu sasniegšanu un to, kā viņi uztver mācīšanos mācību kursā. Iekļaut centienus nodot zināšanas, kas pozitīvi korelē ar to, kā izglītojamie sasniedz mācību mērķus, un to, kā viņi uztver mācīšanos mācību kursā.

3. Pieredzes pilnveidošana

Nodrošina izglītojamajiem iespēju domāt, runāt un apstrādāt mācību materiālus, izmantojot uzdevumu, kurā viņi strādā kopā, lai radītu vai izstrādātu gala produktu, deklarāciju, rīcības plānu, politiku utt.

2. Kritiskās domāšanas mācīšanās aktivitātes

Iekļaut centienus nodot zināšanas, kas pozitīvi korelē ar to, kā izglītojamie sasniedz mācību mērķus un kā viņi uztver mācīšanos mācību kursā.

Piemērs, 2.1. Grupu diskusijas

Kā liecina termins, tā ir diskusija starp dalībnieku grupu. Šāda grupa var būt līdz 5 personām, ļaujot tām draudzīgā veidā brīvi un atklāti paust savu viedokli par kādu aktuālu tēmu noteiktā laikā.

Piemērs, 2.2. Prāta vētru sesijas

Nodarbībā apvienota nepiespiesta un neformāla pieeja problēmu risināšanai ar laterālo domāšanu. Tā mudina dalībniekus nākt klajā ar domām un idejām, kas tiek pārvērstas oriģinālos, radošos problēmas risinājumos.

3. Radošās darbnīcas mācību aktivitātes

Ietveriet centienus attīstīt prasmes un attieksmi, izstrādājot konkrētus pēcāpmācības pasākumus, kas vizualizē, kā izglītojamie pārnesīs, piemēros vai izmantos mācību rezultātus individuālā vai organizācijas līmenī pēc mācībām.

Piemērs, 3.1. Pieredzes atspoguļojums

Šī tehnika tiek izmantota, lai piesaistītu izglītojamo motivāciju, iztēli un enerģiju. Tas mudina viņus atskatīties uz savu personīgo vai profesionālo uzvedību tādā veidā, kas sagatavo viņus jaunām mācībām un pārmaiņām.

Piemērs, 3.2. Asimilēšana un konceptualizācija

4. Simulācijas apguve

Simulācijas ir mācību scenāriji, kuros izglītojamais tiek ievietots pasniedzēja definētā "pasaulē". Tās atspoguļo realitāti, kurā izglītojamie mijiedarbojas. Tā ir uz izglītojamo orientēta mācību pieeja, kas dod iespēju izglītojamajiem veikt izpēti, integrēt teoriju un praksi un pielietot zināšanas, prasmes un attieksmi, lai izstrādātu dzīvotspējīgu attieksmi vai risinājumu noteiktai problēmai vai situācijām.

Šis seminārs sniedz izglītojamajiem jaunu un āreju informāciju teoriju, datu un faktu veidā, kā arī var informēt dalībniekus vai individuus par sevi.

Piemērs, 3.3. Eksperimentēšana un praktizēšana

Šis seminārs mudina audzēkņus praktiski izmantot prasmes un attieksmi un nodrošina drošu vidi, kurā izmēģināt jaunas lietas pirms to praktiskas pielietošanas reālajā dzīvē.

Piemērs, 3.4. Piemērošanas plānošana

Šis seminārs ir stimulē galaprodukta radīšanai, ko izmanto, lai izmantotu jaunās zināšanas ārpus apmācības konteksta. Tas vēl vairāk sagatavo dalībniekus un palielina mācīšanās pārneses un pielietošanas iespējamību.

4. Uz spēlēm un problēmām balstītas mācības

Spēles un problēmu risināšanas vingrinājumi liek izglītojamajiem pārtraukt savu ierasto klausīšanās un diskusiju lomu un aicina viņus piedalīties kritiskās un vērtējošās domāšanas aktivitātēs, kas mudina izglītojamos pārdomāt scenārija sekas. Situācija šķiet reāla, un tādējādi tā rada saistošāku mijiedarbību, kas palīdz izglītojamajiem izprast jēdziena nianšes.

Piemērs, 4.1. Lomu spēles un gadījumu izpēti

Ietveriet centienus attīstīt prasmes un attieksmes, kas veicina uzvedības izmaiņas, izmantojot problēmas vai situācijas dramatizēšanu, kurā izglītojamie pilda dažādas lomas, kam

seko diskusijas un kuru laikā viņiem var lūgt izkāpt no viņiem piešķirtajām lomām. Savukārt gadījuma izpēte iepazīstina ar problēmu vai gadījumu, ko grupai jāanalizē un jārisina, kas palielina spēju ieraudzīt situāciju no cita cilvēka perspektīvas.

NODAĻA-2. Pieaugušo izglītojamo fiziskās īpašības

2.1. Kultūras atšķirību apzināšanās prasmes un attieksme

Kultūra ir uzskati, vērtības, uzvedība, normas, ieradumi, paražas, tradīcijas un materiālie priekšmeti, kas veido cilvēku dzīvesveidu un būtiski ietekmē to, kā izglītojamie izrāda, uztver un izjūt emocijas, kā arī to, kā viņi mācās, mijiedarbojas un komunicē ar citu kultūru cilvēkiem. Kultūras izpratne kā vispārējs standarts pieaugušo izglītībā nav iedibināta, tāpēc pieaugušo izglītotajiem ir ļoti nepieciešama atbilstoša apmācība, lai palielinātu izglītojamo iespējas izpildīt komunikācijas standartus, kas nepieciešami svarīgas informācijas nodošanai multikulturālā sistēmā.

Kultūras izpratne palielina varbūtību, ka pedagogi izmantos sociāli pieņemamu uzvedību attiecībā uz izglītojamajiem no dažādām kultūras vidēm. Izpratne par kultūru atšķirību apzināšanās prasmēm un attieksmi var kalpot kā sākumpunkts, lai iegūtu zināšanas par to, kā starppersonu prasmju apzināšanos var integrēt un uzlabot izglītojamo ikdienas praksē.

AKTIVITĀTE	SPĒKA GĀJIENS
Metode	Simulācijas mācīšanās
Mērķis	Šī aktivitāte palīdz ilustrēt mācīšanās ierobežojumus starp pieaugušajiem studentiem, ko rada diskriminācija, rasisms un dzimumu līdztiesības jautājumi, izmantojot kopienas simulāciju. Sākotnēji visi ir vienlīdzīgi, bet beigās nonāk ļoti atšķirīgās pozīcijās, kas ļauj dalībniekiem pārdomāt varas struktūras kopienā, identificēt marginalizētās grupas un apspriest stratēģijas, kā tās iesaistīt procesā.
Auditorija	Pieaugušo izglītojamie vai pasniedzēji, jauniešu aktivisti, jauniešu izglītojamie vai pasniedzēji un citi: pilsoniskās sabiedrības līderi, tiesību aizstāvji utt.
Mācību mērķi	• sniegt dalībniekiem kultūras konteksta analīzes prasmes. • nostiprināt dalībnieku prasmes izmantot līdzdalības un dzimumu līdztiesības pieeju kultūras konteksta analīzē.
Mācību uzdevumi	• uzlabot izglītojamo kultūras izpratnes konteksta veidošanos noteiktā kopienā. • attīstīt izglītojamo kultūras konteksta analīzes prasmes viņu darbā. • stiprināt izglītojamo apmācības prasmes par līdzdalības un kultūras pieeju izmantošanu savā darbā vai praksē.
Rezultāti	• izglītojamie spēj ilustrēt un parādīt kultūras atšķirību konteksta veidošanos savā kopienā. • izglītojamie spēj analizēt kultūras kontekstu savā darbā vai praksē ar pieaugušajiem izglītojamajiem. • izglītojamie savā darbā vai praksē pieaugušo izglītībā var izmantot līdzdalības pieejas.
	1. Palūdziet dalībniekiem nostāties taisnā līnijā vienā galā. Katram iedaliet kartīti ar uzrakstu, kurā norādīts kāds personāžs, kas ir vai var būt sastopams viņu kopienā, kā arī viņa vai viņas dzimums un vecums: piemēram, vientuļā māte; sieviete, 19 gadus veca. 2. Lūdziet viņus neatklāt savu identitāti citiem; paskaidrojiet, ka identitāte tiks atklāta aktivitātes beigās. Pārliecinieties,

Instrukcijas	ka varoņi atspoguļo izvēlēto kopienu un ka starp tiem ir līdzsvars: piemēram, ietekmīgie, neaizsargātie. Daži lomu paraugi: - Skolotāja, lesbiete (S, 30); uzņēmējs (V, 45); bezpajumtnieks (V, 65); pašvaldības darbinieks (S, 25); elektriķis (S, 21); santehniķis (S, 45); deju skolotājs (V, 35); metinātājs (S, 60); sekretāre (V, 24); vientuļais tēvs (V, 40); bārenis, bezdarbnieks, students (V, 18); imigrants, strādā uzkopšanas pakalpojumu jomā (V, 45). - Paskaidrojiet dalībniekiem, ka nolasīsiet vairākus apgalvojumus; lūdziet dalībniekus spert vienu soli uz priekšu par katru apgalvojumu, uz kuru viņu atveidotais tēls varētu atbildēt "jā"; ja viņi nevar atbildēt "jā", viņiem jāpaliek uz vietas. Telpai jābūt pietiekami lielai, lai vismaz daži no dalībniekiem varētu spert 20 soļus uz priekšu. - Skaļi nolasāmie paziņojumu paraugi: - Es varu ietekmēt pašvaldības lēmējus pieņemtos lēmumus. - Es varu balsot vispārējās vēlēšanās. - Es varu regulāri lasīt laikrakstus, kas mani interesē. - Man ir piekļuve mani interesējošām radio vai televīzijas stacijām. - Man ir iespēja tikties ar pašvaldības vai pārvaldes amatpersonām. - Es nebaidos no vardarbības savā dzīvesvietā. - Man ir savs bankas konts un es varu pieprasīt aizdevumu. - Es jūtos brīvi, ja varu pretendēt uz jebkuru darbu savas kvalifikācijas robežās. - Es varu atļauties iegādāties sev tikamu pārtiku. - Man ir pieejami medikamenti, kad man tie ir	vajadzīgi. - Es studēju vai plānoju studēt universitātē. - Man ir sekss tikai tad, kad es to vēlos. - Ar mani konsultējas par jautājumiem, kas skar jauniešus mūsu sabiedrībā. - Es varu apmaksāt ārstēšanos slimnīcā, ja nepieciešams. - Es varu brīvi un bez bailēm paust politisko viedokli. - Man nekad nav nācies stāvēt rindā vai ubagot pēc pārtikas. - Man ir pieejama plaša informācija par rasismu. - Es nebaidos no seksuālas uzmākšanās vai vardarbības. - Es varu apšaubīt, kā tiek tērēti kopienas līdzekļi. - Es varu brīvi runāt par savu seksualitāti un būt tāds, kāds vēlos. - Aktivitātes beigās atzīmējiet, ka visi sāka darboties vienā rindā, bet tagad daži ir priekšā, daži vidū un daži beigās. - Palūdziet dažiem dalībniekiem aprakstīt, kā viņi jūtas savā situācijā, un pajautājiem tiem, kas atrodas priekšā, kā viņi jūtas un vai viņi centās palīdzēt pārējiem. - Apspriediet, ko šīs aktivitātes rezultāti liecina par cilvēktiesībām un vienlīdzību kopienas līmenī.
	Logistika	- Liela pasākuma norises vieta (vajadzības gadījumā ārā). - Katram dalībniekam viena karte, kurā aprakstīts viņa raksturs.
	Nepieciešamais laiks	90 minūtes: jums kā trenerim vai koordinātoram ir jāparedz: - 10 minūtes sagatavošanās darbiem. - 60 minūtes aktivitātei. - 20 minūtes pārdomām un diskusijai.
	Izaicinājumi	Moderatoram ir jāspēj viegli uztvert komentārus un apspriest

	tos no cilvēktiesību viedokļa. Tas ir, pievērst uzmanību marginalizētajām grupām, ja tika novērots vai tika jūtams, ka varonis nevirzās uz priekšu, jo sabiedrībā tika diskriminēts savas sociālās šķiras, dzimuma, rases, vecuma u. c. dēļ.
Piebilde	- Raksturlielumi un jautājumi ir jāpielāgo mācību kontekstam un saturam, lai tie būtu pēc iespējas atbilstoši. - Pēc aktivitātes ir ļoti ieteicama atskaite, jo tā var ļaut dalībniekiem pārdomāt par sistēmisko apspiešanu, kā tā varētu veicināt atšķirīgu attieksmi un kāpēc. Pēc tam pārdomāt, kā viņi tos risina savā pieaugušo izglītības darbā.

2.2. Pieaugušo izglītojamo kultūras atšķirības un sociālās barjeras

Kad izglītētāji un pieaugušie izglītojamie nāk no dažādām kultūrām, var rasties daudz grūtību dažādu sociālo pozīciju, dzimuma izpausmju, šķiras, seksuālās identitātes, spēju vai reliģijas dēļ. Patiesi, mācību kopienā, kas veidotas starp daudzveidīgu pieaugušo izglītojamo grupu, raksturs bieži vien rada neiecietību vai neskaidrības par to, kas tiek sagaidīts no pedagoga un pieaugušā izglītojamā mijiedarbības un izglītojamā un izglītojamā mijiedarbības. Izglītojamā izpratne par to, kā šīs mijiedarbības ietekmē un ietekmē kultūras atšķirības un sociālās barjeras pieaugušo izglītojamo vidū, rada iekļaujošu pedagoģisko ietekmi, lai veicinātu pieaugušo izglītojamo aktīvu līdzdalību mācību aktivitātēs, lai sekmētu mācību procesu, kas atspoguļo pieaugušo izglītojamo īpatnības.

AKTIVITĀTE	PRĀTA VĒTRAS SESIJA
Metode	Mācīšanās sadarbojoties
Mērķis	Prāta vētras sesija apvieno nepiespiestu un neformālu pieeju problēmu risināšanai, mudinot izglītojamos nākt klajā ar domām, idejām un radošiem problēmas risinājumiem. Mazās grupās izglītojamie tiek aicināti izveidot konkrētu situāciju, kas raksturo situācijas vai scenārijus, ko viņi varētu būt novērojuši savā darbā,

	dzīvē vai praksē un kas veicināja vai veido neiecietību gaidāmajā pedagoga un izglītojamā mijiedarbībā.
Auditorija	Pieaugušo izglītētāji vai pasniedzēji, jauniešu aktivisti, jauniešu izglītētāji vai pasniedzēji un citi: pilsoniskās sabiedrības līderi, tiesību aizstāvji utt.
Mācību mērķi	- dot iespēju izglītojamiem apgūt kritiskās domāšanas prasmes problēmu risināšanā. - stiprināt izglītojamo prasmes un spējas izmantot interaktīvas mācību aktivitātes savā darbā vai praksē.
Mācību uzdevumi	- uzlabot kritiskās domāšanas prasmes problēmu risināšanā. - attīstīt izglītojamo zināšanas un attieksmi par to, kas veicina un veido neiecietību mācību mijiedarbības laikā. - stiprināt izglītojamo mācību prasmes un spējas izmantot interaktīvas mācību aktivitātes savā darbā vai praksē.
Rezultāti	- izglītojamie spēj ilustrēt un pielietot kritiskās domāšanas prasmes problēmu risināšanā savā darbā vai praksē. - izglītojamie spēj identificēt un izklāstīt faktorus, kas veicina un veido neiecietību mācību mijiedarbības laikā. - izglītojamie savā mācību darbā vai praksē spēj izmantot interaktīvas mācību darbības.
Instrukcijas	- Palūdziet dalībniekiem sadalīties nelielās grupās, no kurām katru veido 4 vai 5 cilvēki. Pēc tam katrai mazai grupai iedodiet flipa diagrammu. - Palūdziet katrai grupai padomāt un pierakstīt, kāda ir atšķirība starp "būt kulturāli aizspriedumainam un būt diskriminētam". - Pēc tam palūdziet katram analizēt un interpretēt savu saturu, radot situāciju vai scenāriju, kurā "kulturāli ir "aizspriedumaina persona" un "diskriminēta persona". - Pēc tam palūdziet katrai grupai uzrakstīt savu situāciju vai scenāriju uz flip čata, pēc tam ieskicējiet to ietekmi uz varoņiem. - Kad katra grupa ir pabeigusi ieskicēt savu situāciju vai scenāriju un ar to saistīto ietekmi, palūdziet katrai grupai prezentēt to lielai grupai.
Svarīgi	Pirms katras situācijas vai scenārija analīzes atgādiniet katrai

	grupai apsvērt kontekstu un pārdomāt, kā tas ir saistīts ar viņu vietējām reālībām vai ko viņi dara ar savām mērķgrupām, lai risinātu līdzīgas problēmas, notikumus, gadījumus vai situācijas savā izglītības darbā. 2. Pēc secinājuma, ka konteksts, kurā katra grupa strādā, patiešām ir atklātas neiecietības konteksts, tādējādi lielā grupa tiek aicināta uzdot jautājumus vai sniegt atsauksmes par izaicinājumiem, vajadzībām vai trūkumiem un ierobežojošajiem faktoriem, ar kuriem viņi saskaras savā izglītojošajā darbā, lai padziļinātu savu ieskatu no dažādām perspektīvām.
Loģistika	• Flipchart papīrs, lielas līmlapas, marķieri un lente. • Siena ar pietiekami daudz vietas, lai piestiprinātu vairākas flipchart lapas.
Nepieciešamais laiks	90 minūtes: jums kā trenerim vai koordinatoram ir jāparedz: - 10 minūtes sagatavošanās darbiem. - 50 minūtes aktivitātei. - 30 minūtes pārdomām un diskusijai.
Izaicinājumi	• Laika uzskaitē ir svarīga, jo darbs grupā var viegli pārsniegt 50 minūtes katrai grupai. • Vadītājam vajadzētu būt pieredzei cilvēktiesību apmācībā un dažādu apspiestības vai atklātas neiecietības formu analizē vai risināšanā no dažādām perspektīvām.
Piebilde	• Aktivitāti var pielāgot kontekstam, kurā notiek apmācība. • - Šī aktivitāte vislabāk darbojas nelielās grupās, līdz 25 cilvēkiem.

2.3. Mācību metožu piemērošana, lai ņemtu vērā kultūru atšķirības

Ja neiecietību atbalsta institūcijas, likumi un politika, kas dod priekšroku dominējošai kultūras grupai salīdzinājumā ar kultūras minoritāšu grupu, tas noved pie diskriminējošas uzvedības izglītības un sociālajos piedāvājumos, kur kultūras minoritāšu grupai bieži tiek liegtas vienlīdzīgas iespējas, tā tiek uzskatīta par nekompetentu, pamatojoties uz uzlabotām prasmēm, valodu, mācīšanās

grūtībām, kas bieži pārklājas ar atklātu neiecietību pret šīs personas dzimuma izpausmēm, šķiru, seksuālo identitāti, spējām vai reliģiju.

Apmācības par pieaugušo izglītotāju starppersonu prasmju attīstīšanu neformālās izglītības kontekstā sagatavo pieaugušo izglītotājus, lai palīdzētu pieaugušajiem, kas mācās no kultūras minoritāšu grupas, uzsvert viņu ikdienas dzīvi, lai padarītu balsi, kas tik bieži tiek ignorēta, par galveno perspektīvu, caur kuru viņu grupa vēlas, lai uz to raugās, kas veicina iekļaujošu mācību procesu. Analīze par to, kā pieaugušie izglītojamie no kultūras minoritāšu grupas izjūt mācību procesu, ir iecietības un sociālās iekļaušanas atslēga. Līdz ar to mums kā pedagogiem ir jāspēj analizēt dažādu mazākumgrupu izglītojamo vajadzības un vienlaikus jāspēj parādīt, kā, ja kultūras atšķirības netiek ņemtas vērā mācību plānošanas posmā, var kavēt mācību procesu.

AKTIVITĀTE	PIEREDZES ATSPUGUĻOŠANAS DARBNĪCA
Metode	Pieredzes pilnveidošana
Mērķis	Šis seminārs tiek izmantots, lai piesaistītu izglītojamo motivāciju, iztēli un enerģiju, mudinot viņus paraudzīties uz savu praktizēto uzvedību tā, lai sagatavotu viņus jaunām mācībām. To izmanto, sadalot dalībniekus nelielās grupās, lai turpinātu pētīt savu līdzšinējo pieredzi, kas saistīta ar dažādām neiecietības un diskriminācijas formām, kuras izriet no kultūras atšķirību akluma.
Auditorija	Pieaugušo izglītotāji vai pasniedzēji, jauniešu aktivisti, jauniešu izglītotāji vai pasniedzēji un citi: pilsoniskās sabiedrības līderi, tiesību aizstāvji utt.
Mācību mērķi	• sniegt izglītojamajiem kritiskās domāšanas un analītiskās prasmes, lai risinātu kultūras aizsardzības jautājumus. • stiprināt izglītojamo prasmes izmantot uz dalībniekiem orientētas interaktīvas mācību aktivitātes savā izglītības praksē.
Mācību uzdevumi	• uzlabot izglītojamo kritisko domāšanu un analītiskās prasmes, lai risinātu kultūras aizsardzības jautājumus. • pilnveidot izglītojamo zināšanas un attieksmi par to, kā analizēt faktorus, kas veicina kultūras atšķirību aklumu. • nostiprināt izglītojamo apmācības prasmes izmantot uz dalībniekiem orientētas interaktīvas mācību aktivitātes savā

	darbā vai praksē.
Rezultāti	- izglītojamie spēj ilustrēt un pielietot kritiskās domāšanas un analītiskās prasmes, lai risinātu kultūras aizsardzības jautājumus. - izglītojamie spēj analizēt un prezentēt faktorus, kas veicina kultūru atšķirību aklumu. - izglītojamie spēj izmantot uz dalībniekiem orientētas interaktīvas mācību aktivitātes savā mācību darbā vai praksē.
Instrukcijas	1. Sadaliet dalībniekus trīs grupās. Viena grupa nostājas vienā telpas pusē, otra - pretējā pusē, bet trešā - telpas vidū. 2. Dodiet katrai grupai uzdevumus un uzsveriet, ka ir svarīgi nezināt citu grupu uzdevumus un pieturēties pie norādījumiem. Instrukcijas trim grupām: Grupa A Šodien pārtraukuma laikā būs iespēja izvēlēties no divām iespējām: cūkgaļa un ūdens vai alus un augli. Kopā ar B grupu jūs varat pasūtīt vienu no iespējām. Bet ir viens nosacījums - A un B grupai ir jāvienojas par to. Vienojieties par to ar B grupu. Atcerieties, ka jūs nedrīkstat atstāt vietu, kur stāvat. Grupa B Uzklausiet, ko A grupa vēlas jums pateikt, un atbildiet uz to. Atcerieties, ka jūs nedrīkstat atstāt vietu, kur stāvat. Grupa C Jūsu uzdevums ir neļaut A un B grupai. Komunicēt. Šim nolūkam varat izmantot visu, ko vēlaties: savu balsi, savu ķermeni, papildu materiālus, ko varat atrast telpā. Atcerieties, ka jūs nedrīkstat atstāt vietu, kur stāvat. Palūdziet grupām izlasīt savu uzdevumu un vienoties, kā tās to darīs, un tad dodiet signālu sākt. 3. Palūdziet visai grupai īsā atklātā diskusijā minēt piemērus par komunikācijas šķēršļiem starp dažādām kultūras grupām. Uzrakstiet piemērus uz flipa diagrammas. Šīs nodarbības mērķis ir apsvērt, kāda veida šķēršļi ir visvairāk traucējoši pozitīvas un iekļaujošas mācību vides veidošanas kontekstā.

	4. Pēc tam lūdziet katru grupu tālāk pārrunāt, kāda ir saikne starp aktivitāti, to, kā stereotipus interpretē apspiestā persona, un to, ko viņi ir piedzīvojuši vai novērojuši savā dzīvē, praksē vai darbā.
Svarīgi	1. Pārbaudiet rezultātus. Apspriediet pieredzi ar dalībniekiem. Uzdodiet šādus jautājumus: a. Vai jums izdevās veikt šo aktivitāti? b. Vai esat apmierināts ar rezultātu? c. Kas bija grūti? d. Kā to varētu izdarīt labāk? 2. Pēc tam interaktīvām diskusijām izmantojiet šādus jautājumus: a. Kā, jūsu prātā, kultūras stereotipi ietekmē jūs personīgi vai kopienas vai grupas, ar kurām jūs strādājat vai kurās strādājat? b. Ar kādiem izaicinājumiem un iespējām jūs saskaraties, risinot vai novēršot dažādas kultūras akluma formas savā praksē vai darbā? c. Kā jūs varat definēt vai raksturot jēdzienus "elitārā dominējošā kultūras grupa" un "neelitārā minoritāšu kultūras grupa" jūsu kopienā?
Loģistika	- Flipchart papīrs, lielas līmlapas, marķieri un lente. - Siena ar pietiekami daudz vietas, lai piestiprinātu vairākas flipchart lapas.
Nepieciešamais laiks	90 minūtes: jums kā trenerim vai koordinatoram ir jāparedz: - 10 minūtes instrukcijām un dalībniekiem, lai tās izlasītu. - 50 minūtes grupas uzdevumam. - 20 minūtes kopsavilkumam un diskusijām noslēgumā.
Izaicinājumi	Vadītājam vajadzētu būt pieredzei cilvēktiesību izglītībā, kultūrizglītībā un starpkultūru dialogā, lai diskusijās varētu pievērsties dažādiem aspektiem.
Piebilde	- Aktivitāti var pielāgot, pielāgojot jautājumus kontekstam, kurā notiek apmācība. - Šī aktivitāte vislabāk darbojas nelielās grupās, kurās ir līdz 25 dalībniekiem.

2.4. Darbs ar stereotipiem, strādājot ar dažāda vecuma pieaugušajiem

Pieaugušo izglītības iestādēs, kas nodrošina pieaugušo neformālās izglītības programmas un apmācības pieaugušajiem, ir plaši atzīts, ka pieaugušo izglītības iestāžu, kas nodrošina neformālās izglītības programmas un apmācības pieaugušajiem, apraksts par pieaugušajiem izglītojamajiem kā viendabīgu grupu nav atbilstošs. Pieaugušo izglītības iestādes ir vissvarīgākā mācību vide, kurā pieaugušo izglītojamie no dažādām vietām un kultūrām satiekas kā indivīdi, lai mācītos. Tādējādi, ņemot vērā atšķirības īpašību, kultūras un sociālo barjeru ziņā, pieaugušo izglītība dažkārt rada neizdevīgu un bieži vien izslēdzošu mācību vidi pieaugušajiem izglītojamajiem, kuri tiek uzskatīti par vecākiem un nespējīgiem. Jebkurā dzīves posmā ir vairāk, ko mācīties, un ir vairāk, ko mācīties no cilvēku grupas ar atšķirīgu dzīves pieredzi. Tomēr bieži gadās, ka gan izglītotāji, gan izglītojamie izdara pieņēmumus, pamatojoties tikai uz kāda cilvēka vecumu; tāpēc ir svarīgi izgaismot šos negatīvos stereotipus un neapzinātos vecuma aizspriedumus pieaugušo izglītībā.

Ja šie negatīvie stereotipi un neapzinātie aizspriedumi par vecumu netiek pienācīgi novērsti pieaugušo izglītības mācību plānošanas un izstrādes posmā, tad mācību īstenošanas posmā tie var izraisīt atstumtību, konfliktus un naidīgumu, kas var ietekmēt mijiedarbību klasē vai mācību telpā. Lai to novērstu, pieaugušo izglītotājam ir jāspēj novērtēt, identificēt un novērot, kā sabiedrībā izturas pret dažādām vecuma grupām. Sabiedrības novērojumu integrēšana pieaugušo izglītībā rada iespēju saprast, kā diskriminācija vecuma dēļ izraisa atšķirīgu attieksmi, piekļūstot sociālajiem vai izglītības piedāvājumiem, kas turpina palielināt nevienlīdzību un nelīdzsvarotās varas attiecības starp dažādām vecuma grupām, atbalstot pieņēmumus, ka vecākiem izglītojamajiem ir zemākas mācīšanās un snieguma spējas salīdzinājumā ar jaunākiem izglītojamajiem. Patiesi, dzīves ilgums iedvesmo pavisam citādam skatījumam uz dzīves iespējām, tostarp plašākām iespējām un izvēles iespējām.

AKTIVITĀTE	PIEAUGUŠO IZGLĪTOJAMO VECUMS UZMANĪBAS CENTRĀ
Metode	Simulācijas mācīšanās
Mērķis	Šī aktivitāte tiek izmantota, lai sniegtu izglītojamiem informāciju par sevi no ārpusē un mudinātu viņus piemērot jaunus jēdzienus

	savā dzīvē. Tā palīdz izglītojamajiem dalīties un diskutēt par atšķirīgu izpratni, attieksmi, uztveri, viedokļiem par to, kā indivīdi apzinās sava vecuma lomu centienos radīt iekļaujošu mācību vidi.
Auditorija	Pieaugušo izglītētāji vai pasniedzēji, jauniešu aktivisti, jauniešu izglītētāji vai pasniedzēji un citi: pilsoniskās sabiedrības līderi, tiesību aizstāvji utt.
Mācību mērķi	• sniegt izglītojamajiem kritiskās domāšanas un analītiskās prasmes, lai apzinātu un risinātu problēmas, kas rada nelabvēlīgu mācību vidi, ko rada dažāda vecuma pieaugušo grupas jauktās mācību grupās. • nostiprināt izglītojamo prasmes izmantot uz dalībniekiem orientētas interaktīvas mācību aktivitātes savā darbā vai praksē.
Mācību uzdevumi	• uzlabot izglītojamo kritisko domāšanu un analītiskās prasmes, lai izveidotu iekļaujošu mācību vidi jaukta vecuma pieaugušo izglītojamo grupās. • pilnveidot izglītojamo zināšanas un attieksmi par to, kā analizēt faktorus, kas veicina pieņēmumus par jaunāku un vecāku izglītojamo mācīšanās un snieguma spējām. • nostiprināt izglītojamo apmācības prasmes izmantot uz dalībniekiem orientētas interaktīvas mācību aktivitātes savā darbā vai praksē.
Rezultāti	• izglītojamie spēj ilustrēt un pielietot kritiskās domāšanas un analītiskās prasmes, lai identificētu un novērstu pieņēmumus par jaunāko un vecāko izglītojamo mācīšanās un darba spējām. • izglītojamie spēj analizēt un iepazīstināt ar faktoriem, kas veicina nelabvēlīgu mācību vidi vecākiem izglītojamiem jauktā mācību grupā savā darbā vai praksē. • izglītojamie savā darbā vai praksē pieaugušo izglītības jomā spēj izmantot uz dalībniekiem vērsta interaktīvas mācību aktivitātes.
Instrukcijas	1. Parādiet šo videoklipu https://www.terrampacis.org/media/videos/millennials-show-what-old-looks-like-243.html vai tamlīdzīgu, kas pieejams

	jūsu vietējā valodā. - Lūdziet dalībniekus sadalīties nelielās grupās pa 4 līdz 6 cilvēkiem katrā grupā un katrai grupai iedaliet pa flipchart papīram. - Palūdziet katrai grupai analizēt un interpretēt video saturu un atzīmēt, kāds būtu video saturs, ja tas būtu veidots par stereotipiem pretējā virzienā: kā vecāki cilvēki uztvertu jaunākus cilvēkus. - Palūdziet grupām padomāt par līdzīgām situācijām, kas varētu būt notikušas viņu reālajā dzīvē vai kontekstā, vai strādājot ar dažādām vecuma ziņā atšķirīgām grupām. - Palūdziet viņiem izklāstīt savus izaicinājumus, vajadzības/trūkumus un ierobežojošos faktorus, ar kuriem viņi saskaras, strādājot ar jauktām pieaugušo izglītojamo grupām. - Diskusija par starppersonu prasmju apzināšanās nozīmi darbā ar daudzveidīgām grupām.
Svarīgi	- Organizēt mērķtiecīgu diskusiju par to, kā šīs zināšanas pielietot dalībnieku darba vidē. - Vai jūs domājat par stratēģiju, kā tās pielietot savā darbā? - Ļaujiet grupai dalīties ar idejām par to, kā viņi varētu to pielietot savā darbā, lai radītu iekļaujošu mācību vidi.
Loģistika	- Projektors, klēpjdatore vai datore - Siena ar pietiekami daudz vietas, lai piestiprinātu vairākas flipchart lapas.
Nepieciešamais laiks	90 minūtes: jums kā trenerim vai koordinātoram ir jāparedz: - 15 minūtes instrukciju sniegšanai dalībniekiem. - 40 minūtes, lai dalībnieks izpildītu visus uzdevumus. - 25 minūtes, lai sniegtu pārskatu aktivitātes beigās.
Izaicinājumi	- Šī aktivitāte ir izaicinājums tam, kā uz cilvēku skatās, pamatojoties uz viņa vecumu, tāpēc ir ļoti svarīgi, lai vadītājs pārzinātu dažādus faktorus un šķēršļus, kas izraisa diskrimināciju vecuma dēļ. - Pēc aktivitātes ir ļoti ieteicama atskaite, jo tā palīdz dalībniekiem pārdomāt savu izpratni par vecuma

	diskrimināciju un negatīvajiem stereotipiem un neapzinātajiem aizspriedumiem vecuma dēļ.
Piebilde	- Aktivitāti var pielāgot, pielāgojot jautājumus kontekstam, kurā notiek apmācība. - Šī aktivitāte vislabāk darbojas nelielās grupās, kurās ir līdz 25 dalībniekiem.

NODAĻA-3. Pieaugušo izglītotāju prasmju pilnveide

3.1. Emocionālās inteliģences attīstīšanas prasmes

Pieaugušo izglītojamie, kuri gandrīz neapzinās savas emocijas un nespēj efektīvi pārvaldīt, paust un risināt savas emocijas, ir tendēti piedzīvot negatīvus emocionālus pārdzīvojumus, piemēram, skumjas, kaunu vai vainas apziņu, ja viss nenotiek, kā plānots. Jo īpaši, tā kā pieaugušo izglītāja noskaņojumam klasē ir liela nozīme pozitīvā mācību telpā, klases mijiedarbībā, ja pieaugušo izglītotājs nespēj pārvaldīt savas emocijas un pārdomāt savu uzvedību, tas negatīvi ietekmē mācību procesu. No otras puses, pieaugušo izglītotājs ar augstu emocionālās inteliģences līmeni vienmēr spēj veidot dažādas uz pieredzi balstītas mācību aktivitātes, kurās ņemtas vērā viņa pieaugušo izglītojamo īpatnības, sociālās barjeras un kultūras atšķirības, veicinot pieaugušo izglītojamo darbu drošā mācību vidē, kas ļauj viņiem pielāgoties dažādiem mācību apstākļiem un tādējādi stiprina viņu zinātkāri un aizrautību uztverto mācību saturu.

Tas nozīmē, ka pieaugušo izglītotājs ar augstu emocionālās inteliģences līmeni spēj izmantot un piemērot dažādas mācīšanas un apmācības metodes un struktūras nepārtrauktā mācīšanas un mācīšanās procesā, lai apmierinātu pieaugušo izglītojamo mācīšanās vajadzības, zināšanu trūkumus, emocijas un sociālās vai kultūras barjeras ar iekļaušanu, daudzveidību, elastību un kritisko domāšanu, kas uzlabo pieaugušo izglītojamo mācīšanos un sniegumu, kā arī pozitīvu mijiedarbību starp izglītotāju un pieaugušajiem izglītojamiem.

AKTIVITĀTE	TEĀTRIS EMOCIONĀLĀS IZPRATNES VEICINĀŠANAI
Metode	Simulācijas mācīšanās

Mērķis	Šī teātra forma ir neticami efektīvs instruments, ko izmanto, lai veicinātu stāstīšanu un tiešu rīcību starp dalībniekiem, tādējādi veicinot iekļaujošas mācību vides veidošanu. Tas palīdz dalībniekiem dalīties ar spēcīgām emocijām par piedzīvoto atklātu neiecietību pret personas dzimuma izpausmēm, klasi, seksuālo identitāti, spējām vai reliģiju u. c., kas viņus ietekmē personīgā līmenī, un tādējādi viņi jūtas brīvi un droši paust un savienoties ar savām emocijām kā kritiskās apziņas mēģinājumu.
Auditorija	Pieaugušo izglītotāji vai pasniedzēji, jauniešu aktivisti, jauniešu izglītotāji vai pasniedzēji un citi: pilsoniskās sabiedrības līderi, tiesību aizstāvji utt.
Mācību mērķi	• sniegt skolēniem kritiskās domāšanas un analītiskās prasmes, lai identificētu un parādītu dažādus emociju veidus. • nostiprināt izglītojamo prasmes izmantot uz dalībniekiem orientētas interaktīvas mācību aktivitātes savā darbā.
Mācību uzdevumi	• uzlabot skolēnu kritisko domāšanu un analītiskās prasmes, lai identificētu un parādītu dažādus emociju veidus. • pilnveidot izglītojamo zināšanas, lai apstrādātu, pārvaldītu vai paustu emocijas, kas veicina emocionālās apziņas palielināšanos. • nostiprināt izglītojamo apmācības prasmes izmantot uz dalībniekiem vērstas interaktīvas mācību aktivitātes savā darbā vai praksē.
Rezultāti	• izglītojamie spēj pielietot kritisko domāšanu un analītiskās prasmes, lai identificētu un parādītu dažādus emociju veidus. • izglītojamie spēj apstrādāt, pārvaldīt un paust savas emocijas, lai veicinātu emocionālās apziņas palielināšanos. • izglītojamie savā darbā vai praksē spēj izmantot uz dalībniekiem vērstas interaktīvas mācību aktivitātes.
	1. Process sākas ar lūgumu brīvprātīgajam izstāstīt stāstu par to, kad viņu ir vai varētu būt skāruši vecuma, kultūras, rases, dzimuma vai dzimuma diskriminējoši stereotipi un kā viņš vai viņa jūtās un jūtas šajos dažādajos dzīves apstākļos. 2. Palūdziet dalībniekam izstāstīt emociju kopumu no sava stāsta, kas izskaidro, kā viņa vai viņš jūtas, kad ir viens, draugu vidū,

Instrukcijas	darbā vai skolā, vai sabiedriskās sanāksmēs. Pēc tam palīdziet dalībniekam izvēlēties vismaz 5 emociju kopumu no stāsta, lai būtu 5 dažādas emocijas, ar kurām semināra dalībnieki var mijiedarboties. Piemēram, Es jutos vai jūtos: a. Sāpināts b. Dusmīgs c. Nelaimīgs d. Nokautrējies e. Apjucis f. Neapmierināts g. Pazemots. 3. Pēc tam izvēlieties 5 dalībniekus un palūdziet katram dalībniekam izveidot pozu, kas raksturo vienu no piecām emocijām. Tādējādi pirmā darbība ir atveidot 5 pozas šīm emocijām par to, kā šīs emocijas patiesībā varētu redzēt skatītāju acīs. 4. Kad dalībnieki ir pabeiguši veidot savas pozas un jūtas ērti stāvēt un var kustēties, palūdziet viņiem sanākt kopā un salikt šīs pozas vienā ainā, un palūdziet viņiem nekustīgi noturēties, tad palūdziet viņiem izspēlēt un pārspēlēt šīs emocijas, un tad atkal palūdziet viņiem nekustīgi noturēties. 5. Palūdziet pārējiem dalībniekiem vērot un pēc tam pajautāriet, vai viņi var saskarties ar šīm emocijām vai arī viņi pazīst kādu, kurš piedzīvo tādu pašu situāciju, bet nespēj izteikt savas emocijas, lai viņi varētu iejaukties, atbildot uz jautājumiem. 6. Kad grupa ir pabeigusi izprast viena cilvēka stāstu un aplūkot emocijas, kas slēpjas aiz šī stāsta, cits brīvprātīgais var brīvi iesaistīties, lai pastāstītu savu stāstu. 7. Viss tiek radīts uz vietas, sadarbojoties. Un jūs varat spēlēt mūzikas instrumentus, lai radītu labu, patīkamu atmosfēru.
Svarīgi	1. Organizēt mērķtiecīgu diskusiju par to, kā šīs zināšanas pielietot dalībnieku darba vidē: a. Kas jums patika šajā seminārā? b. Vai jūs domājat par citu stratēģiju, kā to pielietot savā darbā? c. Kā dažādas emocijas varētu ietekmēt pieaugušo izglītojamo mācīšanās un darba spējas? d. Kā jūs savā darbā vai praksē ņemat vērā izglītojamo

	emocijas vai citus sociālos un kultūras šķēršļus? e. Ļaujiet grupai dalīties idejās par to, kā viņi varētu veicināt empātiju pret pieaugušajiem izglītojamajiem.
Loģistika	- Pietiekami liela telpa - Lente, flipchart un marķieri - Dažādi mūzikas instrumenti, kur un kad iespējams.
Nepieciešamais laiks	90 minūtes: jums kā trenerim vai koordinatoram ir jāparedz: - 15 minūtes instrukciju sniegšanai dalībniekiem. - 50 minūtes vismaz 3 brīvprātīgajiem, lai dalītos ar stāstu, darbotos un mijiedarbotos ar izvēlēto emociju kopumu. - 25 minūtes, kas paredzētas atskaitei aktivitātes beigās.
Izaicinājumi	- Šī aktivitāte rada drošu, rasu un dzimumu līdztiesības ziņā jutīgu atmosfēru, lai dalībnieki varētu dalīties savās visdziļākajās emocijās, jo bieži vien tas gadās, ka lielākā daļa no viņiem pirmo reizi atrodas šādā sociālā vidē un, iespējams, nekad iepriekš nav runājuši par šīm emocijām. - Tādējādi papildus tam, ka ir jāpārzina apspiesto teātra process, šī aktivitāte prasa, lai moderatoriem būtu atbilstošs emocionālās inteliģences un saskarsmes prasmju līmenis. - Izmantojot šīs prasmes, moderators var viegli ņemt vērā citus faktorus, kas var ietekmēt mijiedarbību, piemēram, kultūras, rases, dzimuma vai seksuālās atšķirības vai dalībnieku fiziskās īpašības.
Piebilde	- Aktivitāti var pielāgot, pielāgojot instrukcijas kontekstam, kurā notiek apmācība. - Šī aktivitāte vislabāk darbojas nelielās grupās, kurās ir līdz 25 dalībniekiem.

3.2. Empātija pret izglītojamajiem

Empātijas izjūta, tās izrādīšana un veicināšana ir ētiska un morāla atbildība pieaugušo izglītībā. Kā vienu no svarīgākajām prasmēm emocionālās inteliģences spektrā empātiju var modelēt, mācīt, novērtēt vai veicināt pieaugušo izglītībā, atzīstot, ka pieaugušie izglītojamie saskaras ar dažādām problēmām, kas tādā vai

citādā veidā ierobežo viņu mācīšanos vai sniegumu, un pēc tam atbilstoši reaģējot uz pieaugušo izglītojamo bažām, uztraukumu un/vai bailēm. Lai gan bieži vien pieaugušo izglītotāji, nosakot kursu, nespēj novērst šos šķēršļus, reāli novērtējot un novērojot pieaugušo izglītojamo sociālos, kultūras un psiholoģiskos apstākļus, kas veido viņu mācīšanos un sniegumu.

Empātijas izjūta un empātijas izrādīšana attiecībā pret izglītojamajiem nozīmē praktizēt šāda veida novērtējumus vai novērojumus un ņemt tos vērā, veidojot mācību kursu pieaugušajiem. Tāpēc prakses trūkums šādos uz izglītojamo orientētos novērtējumos, emocionālās inteliģences prasmju trūkums, laika trūkums vai pat pārmērīga paļaušanās uz tehnoloģijām bieži vien noved pie nepietiekamas izglītības un prakses, kā arī nepietiekamas institucionālās pedagoga un izglītojamā attiecību veicināšanas, ja iestādes nespēj atzīt veselīgu attiecību ar sevi un citiem nozīmi mācīšanās, mācīšanas, apmācības procesā.

AKTIVITĀTE	EXPERIMENTING & PRACTICING WORKSHOP
Metode	Pieredzes pilnveidošana
Mērķis	Šis seminārs mudina izglītojamos praktiski izmantot prasmes un attieksmes un nodrošina viņiem drošu vidi, kurā izmēģināt jaunas lietas pirms to praktiskas pielietošanas reālajā dzīvē. Tas arī ļauj izglītojamajiem dalīties un apspriest dažādas attieksmes un uztveri dažādās situācijās.
Auditorija	Pieaugušo izglītotāji vai pasniedzēji, jauniešu aktīvisti, jauniešu izglītotāji vai pasniedzēji un citi: pilsoniskās sabiedrības līderi, tiesību aizstāvji utt.
Mācību mērķi	- dot skolēniem kritiskās domāšanas un savstarpējās saskarsmes prasmes, lai novērtētu un interpretētu situāciju no dažādām perspektīvām. - nostiprināt izglītojamo prasmes izmantot uz dalībniekiem orientētas interaktīvas mācību aktivitātes savā darbā vai praksē.
Mācību uzdevumi	- uzlabot izglītojamo kritisko domāšanu un savstarpējās saskarsmes prasmes, lai novērtētu un interpretētu situāciju no dažādiem skatupunktiem. - attīstīt izglītojamo uzvedību un attieksmi, lai dažādās situācijās atpazītu un ņemtu vērā citu emocijas.

	• nostiprināt izglītojamo apmācības prasmes izmantot uz dalībniekiem vērstas interaktīvas mācību aktivitātes savā darbā vai praksē.
Rezultāti	• - izglītojamie spēj izmantot kritiskās domāšanas un savstarpējās saskarsmes prasmes, lai novērtētu un interpretētu situāciju no dažādiem skatupunktiem. • - izglītojamie spēj identificēt un ņemt vērā emocijas vai citus sociālos šķēršļus starp darba vai prakses dalībniekiem. • - izglītojamie savā darbā vai praksē spēj izmantot uz dalībniekiem vērstas interaktīvas mācību aktivitātes.
	UZDEVUMS-1: 1. Rādiet kadrus ar sniega vētru ar izslēgtu skaņu. Pastāstiet dalībniekiem, lai viņi nesazinās ar nevienu no grupas. 2. Izsaidziet katram dalībniekam tukšu papīru; palūdziet dalībniekiem individuāli rakstiski aprakstīt sajūtas, kas viņiem bija, skatoties filmēto materiālu. 3. Palūdziet dalībniekiem doties uz savām mazajām grupām un pēc tam izsniegt katrai grupai lomu kartes un tukšu lapiņu. Ņemiet vērā, ka katrai grupai ir jāsaņem vienādas lomu kartes: 1.jūrnieks 2.dzejnieks 3.ekologs 4.tuksneša klejotājs 5.cilvēks, kas dzīvo lielpilsētā 6.pilots 7.sērfotājs 8.ārsts 9.autotreka vadītājs 10.bezpajumtnieks 4. Palūdziet dalībniekiem iztēloties, kā dažādi cilvēki justos, reaģētu vai rīkotos šādas sniega vētras laikā. Pamatojoties uz iepriekš minētajām lomu kartītēm; viņi pieraksta, kā, viņuprāt, šādas sniega vētras laikā justos, reaģētu vai rīkotos cilvēks, kas norādīts viņu lomu kartītē.

	5. Mazās grupās viņi mērķtiecīgi diskutē pa vienam par to, kā viņi varētu justies, reaģēt vai rīkoties, ja mēģinātu iejusties katra cilvēka dzīvē. Viņi pieraksta savu vienaudžu reakcijas, sajūtas un rīcību sniega vētras laikā, lai vēlāk varētu tos komentēt un apspriest. 6. Pēc tam palūdziet grupām salīdzināt piezīmes. Tām jāmēģina arī pamatot, kāpēc konkrētais cilvēks justos, reaģētu vai rīkotos tā, kā viņi iedomājušies. 7. Veiciniet diskusiju par līdzībām un atšķirībām grupu reakcijās, sajūtās un rīcībā.
Svarīgi	1. Apspriediet dažus no šiem jautājumiem. a. Vai, kad jums lūdza iedomāties, ka esat jūrnieks, astoņgadīgs bērns vai tuksneša nomads, jums izdevās atteikties no stereotipiem? b. Vai jūsu minējumi par cilvēku reakciju, sajūtām vai rīcību balstījās uz stereotipiem, virspusēju informāciju vai uz plašu padziļinātu pasaules analīzi? a. Vai jūs domājat, ka šāda veida aktivitāte veicinātu jūsu skolēnu izpratni par cilvēku uztveres, viedokļu, uzvedības un emociju atšķirībām? b. Vai jūs varat iedomāties kādas šīs aktivitātes pielāgošanas iespējas dažāda vecuma un kultūras piederības skolēniem?
Logistika	• Papīrs, flipchart papīrs un marķieri. • Dators, projektor vai televizors, lai demonstrētu sniega vētras kadrus.
Nepieciešamais laiks	90 minūtes: jums kā trenerim vai koordinātoram ir jāparedz: - 15 minūtes instrukciju sniegšanai dalībniekiem. - 50 minūtes, lai dalībnieki izpildītu visus uzdevumus. - 25 minūtes, lai sniegtu pārskatu aktivitātes beigās.
Izaicinājumi	• Šai aktivitātei nepieciešama droša atmosfēra, lai dalībnieki varētu dalīties savās emocijās. • Pēc aktivitātes ir ļoti ieteicama atskaite, jo tā palīdz dalībniekiem pārdomāt savas reakcijas, sajūtas un rīcību, kā viņi saprot un izsaka savas emocijas.

	• Ir svarīgi, lai dalībnieki, skatoties filmēto materiālu un rakstot savus komentārus, savstarpēji nesarunātos. • Tāpat ir ļoti svarīgi diskusiju laikā uzturēt mierīgu, draudzīgu un iecietīgu atmosfēru. Svarīga loma ir pasniedzēja moderatora prasmēm un laika uzskaitē.
Piebilde	• - Aktivitāti var pielāgot, pielāgojot jautājumus kontekstam, kurā notiek apmācība. • - Variants: • Šīs aktivitātes vienkāršāku un īsāku versiju var veikt, izmantojot fotogrāfijas. Parādiet lielu attēlu, kurā redzamas apmākušās debesis ar tumšiem mākoņiem, un noskaidrojiet, ko tas varētu nozīmēt jūsu dalībniekiem. Palūdziet viņiem iedomāties, ko tas pats skats varētu nozīmēt lauksaimniekam, bezpajumtniekam, pārim pludmalē, autobusa vadītājam utt. Pēc tam turpiniet to pašu kā iepriekš. • - Šī aktivitāte vislabāk darbojas nelielās grupās (līdz 25 dalībniekiem).

3.3. Dzimumu līdztiesības un kultūru daudzveidības mācību telpas izveide

Veiksmīgs apmācības, mācīšanās un mācīšanas process pieaugušo izglītībā lielā mērā ir atkarīgs no pieaugušo izglītojamo kultūras un dzimuma gaidām un uztveres, kas būtiski ietekmē apmācības un mācīšanās satura sniegšanu, saglabāšanu un uztveri, kā arī interaktīvas, līdzdalību veicinošas mācību vides radīšanu. Mijiedarbībā klasē vai jebkurā sociālā mijiedarbībā bieži gadās, ka emocijas, ko izrāda pieaugušais izglītojamais, citi izglītojamie un pedagogs uztver atšķirīgi no izglītojamā faktiski izjustajām emocijām, kas ierobežo izglītojamā iespējas efektīvi un pārliecinoši paust savas domas, jo viņš baidās no soda. Pieaugušo izglītības iestādes bieži vien nodrošina unikālu un ļoti svarīgu drošu telpu, kurā pieaugušie izglītojamie var apspriest un dalīties savās domās un pieredzē par dzimuma identitāti un izpausmēm, kā arī kultūras atšķirībām. Tādējādi pieaugušo izglītojamais ir galvenais, lai radītu dzimumu un kultūru daudzveidības ziņā jutīgu mācību telpu, kas atvieglotu mijiedarbību klasē, kurā

ikviens jūtas gaidīts neatkarīgi no viņa dzimuma un seksuālās identitātes vai piederības seksuālo, kultūras vai dzimumu minoritāšu grupai.

AKTIVITĀTE	KUR MĒS STĀVAM
Metode	Simulācijas mācīšanās
Mērķis	Šī aktivitāte palīdz dalībniekiem turpināt veidot komandas garu un paust viedokli par apspiešanu, diskrimināciju un neiecietību, izmantojot sociālās politikas simulāciju. Visi sāk vienlīdzīgi, bet beigās nonāk dažādās pozīcijās, kas ļauj dalībniekiem pārdomāt diskriminācijas un neiecietības starppersonu un institucionālo dimensiju un var kalpot šo dimensiju interpretācijai interaktīvā veidā, lai noteiktu, kā marginalizētās personas no neiecietībām minoritāšu grupām ierobežo noteikta sociālā politika, un pēc tam apspriestu stratēģijas, kā tās iekļaut sociālās attīstības procesā kopienas līmenī.
Auditorija	Pieaugušo izglītētāji vai pasniedzēji, jauniešu aktivisti, jauniešu izglītētāji vai pasniedzēji un citi: pilsoniskās sabiedrības līderi, tiesību aizstāvji utt.
Mācību mērķi	• sniegt dalībniekiem neiecietības konteksta analīzes prasmes. • nostiprināt dalībnieku prasmes izmantot līdzdalības pieeju neiecietības konteksta analīzē.
Mācību uzdevumi	• uzlabot izglītojamo zināšanas par neiecietības un diskriminācijas veidošanos multikulturālā sabiedrībā. • attīstīt izglītojamo prasmes vai attieksmi pret neiecietības konteksta analīzi starppersonu un institucionālajā dimensijā. • stiprināt izglītojamo apmācības prasmes un spējas izmantot līdzdalības apmācības pieejas savā darbā vai praksē.
Rezultāti level	• izglītojamie spēj ilustrēt un parādīt neiecietības un diskriminācijas veidošanos multikulturālā sabiedrībā. • izglītojamie spēj analizēt neiecietības kontekstus starppersonu un institucionālajā dimensijā savā darbā vai praksē. • izglītojamie spēj izmantot līdzdalības mācību pieejas savā izglītības darbā vai praksē.
Instrukcijas	1. Atkarībā no norises vietas lieluma un dalībnieku skaita uz grīdas ar lentu, zīmuļiem u. tml. iezīmējiet līniju, kuras garums

	ir aptuveni 3 līdz 5 metri. Šī līnija simbolizē atbilžu nepārtrauktību: - Viens gals atbilst atbildei "Es pilnīgi piekritu apgalvojumam". - Otrais gals nozīmē "Es pilnīgi nepiekritu apgalvojumam". - Līnijas viduspunkts nozīmē "Man nav viedokļa par šo apgalvojumu" vai "Es neesmu izlēmis". - Visi pārējie punkti starp abiem galiem un viduspunktu norāda uz lielāku vai mazāku piekrišanas pakāpi apgalvojumam. - Lūdziet dalībniekus nostāties katrā līnijas pusē. - Izlasiet apgalvojumu par dzimumu līdztiesības un kultūras perspektīvu, kas attiecas uz starppersonu vai institucionālo dimensiju. Paziņojumam nevajadzētu būt tiešai atbildei, bet būtu diskutējams no dažādiem viedokļiem. Zemāk ir daži piemēri: - Pret visiem cilvēkiem jāizturas vienlīdzīgi. - Cilvēktiesību aktivistu vai aizstāvju darbs maina cilvēku dzīvi. - Es apzinos kultūras vai identitātes dinamisko dabu un uzskatu to par nepārtrauktu pārmaiņu procesu. - Indivīdu tiesības ir svarīgākas par sabiedrības vajadzībām. - Es cenšos atzīt dažādu izglītojamo ieguldījumu. - Kopumā cilvēktiesību aizsardzība visā Eiropā uzlabojas. - Es pārbaudu savus izmantotos pedagoģiskos materiālus, lai identificētu un atteiktos/atteiktos no iestrādātiem kultūras aizspriedumiem. - Es cenšos pievērsties tēmām un saturam, kas atspoguļo sabiedrības daudzveidību (piemēram, ģeogrāfisko, kultūras, sociālo). - Daži indivīdi valsts iestādēs izmanto iestādes varu, lai pastiprinātu rasu nevienlīdzību, kā rezultātā tiek īstenota negodīga politika, prakse, nevienlīdzīgas iespējas un diskriminējoša attieksme pret bēgļiem. - Tādi faktori kā vēsture, kultūra, dzimums, dzimums, dzimums, ideoloģija un mijiedarbība mūsu valsts iestādēs un politikā sistemātiski privileģē vietējo elites rasu grupu un nostāda neizdevīgā stāvoklī bēgļus.
--	---

	- Katram apgalvojumam dalībniekiem "jāaizņem nostāja" gar līniju, vietā, kas vislabāk atspoguļo viņu viedokli par šo apgalvojumu. Viņiem savas atbildes jāizvēlas instinkti, nevis jākoncentrējas uz pasniedzēja gaidām. Līdz ar to ir sagaidāmas atšķirības dalībnieku atbildēs. - Pēc tam pasniedzējs var lūgt dažus dalībniekus, piemēram, vienu, kas stāv vienā galā, otru, kas stāv otrā galā, un trešo, kas stāv vidū, paskaidrot savas izvēles iemeslu. Šis var mudināt citus uzstāties un rosināt grupas diskusiju; diskusijas laikā, kas grupai piedāvā jaunus elementus, dalībniekiem jāļauj "mainīt viedokli" un pāriet uz citu pozīciju.
Svarīgi	- Analizēt dalībnieku atbildes, ņemot vērā kontekstu un pārdomāt, kā tas saistīts ar apmācību. Varētu būt lieliska ideja pajautāt, ko viņi dara un kā viņi strādā ar savām grupām. Jāpieiet līdzīgām problēmām, notikumiem, gadījumiem vai situācijām savā mācību darbā. - Pēc dalībnieku atbilžu pārdomāšanas lielā grupa var uzdot jautājumus un sniegt atgriezenisko saiti par izaicinājumiem, vajadzībām vai nepilnībām un ierobežojošajiem faktoriem, ar kuriem viņi saskaras savā izglītības darbā, un padziļināt savu ieskatu par neiecietību starppersonu un iestāžu dimensijās no dažādām perspektīvām.
Loģistika	- Pietiekami liela telpa - Flipchart papīrs, lielas līmlapas, marķieri un lente.
Nepieciešamais laiks	120 minūtes: kā trenerim vai koordinātoram jums vajadzētu paredzēt: - 20 minūtes instrukciju sniegšanai dalībniekiem. - 70 minūtes, lai dalībnieks izpildītu visus uzdevumus. - 30 minūtes, lai sniegtu pārskatu aktivitātes beigās.
Izaicinājumi	Vadītājam jākoncentrējas uz atbildēm, lai novērotu, kur viņi, iespējams, ir saskārušies ar neiecietību starppersonu vai iestāžu līmenī, jo ir tikuši diskriminēti savas sociālās šķiras, dzimuma, rases, vecuma, dzimuma utt. dēļ.
Piebilde	Paziņojumi jāpielāgo mācību kontekstam un saturam, lai tie būtu pēc iespējas atbilstoši.

	Piemērots 20-25 dalībnieku grupai ar atbilstošu telpu.
--	--

3.4. Spēju stiprināšana, lai sagatavotos mijiedarbībai klasē

Pirmais solis darbā ar naidīgumu vai maldināšanu dažādās grupās ir pieaugušo izglītotāju spēja īstenot apmācības, mācīšanās un mācīšanas programmas, kas veicina iekļaujošu savstarpēju mijiedarbību. Iekļaujoša mācību vide rodas tad, kad pieaugušo izglītotājs izjūt piederību un atbildību par savu profesiju, klasi, mācību rezultātiem, integrējot pieaugušo izglītības darbā vai praksē vajadzību novērtēšanas, prezentācijas, uzraudzības un novērtēšanas metodes. Tajā pašā laikā pieaugušie izglītojamie jūtas atbildīgi par savu mācīšanos, ja ar viņiem ir notikušas konsultācijas par viņu vajadzībām, zināšanu trūkumiem un sociālajām barjerām un ja tās ir ņemtas vērā. Šajā veidā pieaugušajiem izglītojamajiem var būt būtiska loma produktīvas un iekļaujošas mācību vides radīšanā; viņi spēj uztvert un saglabāt prasmes un uzvedību, kas palīdz viņiem būt noturīgākiem, kas ir vērtīgs pirmavots mijiedarbības, mācīšanās un darbības iespēju attīstīšanai.

AKTIVITĀTE	LOMU SPĒLE
Metode	Simulācijas mācīšanās
Mērķis	Šī darbība galvenokārt ir vērsta uz starpkultūru izpratnes un pārpratumu izpēti, izmantojot kritisko un radošo domāšanu, kas veicina izglītojamo identitātes izjūtas attīstību, izmantojot zināšanas un izpratni par dažādu sabiedrību morālo, sociālo un kultūras mantojumu un apgūstot prasmes un attieksmes, kas nepieciešamas, lai interpretētu savas dzīves vietējo, nacionālo, Eiropas un globālo dimensiju.
Auditorija	Pieaugušo izglītotāji vai pasniedzēji, jauniešu aktivisti, jauniešu izglītotāji vai pasniedzēji un citi: pilsoniskās sabiedrības līderi, tiesību aizstāvji utt.
Mācību mērķi	- veicināt to, ka katrs indivīds zināšanas konstruē atšķirīgi. - veicināt izglītojamo gatavību apzināt un pieņemt savas un citu cilvēku stiprās un vājās puses. - veicināt izpratni par to, kā jēdzienu nozīmes ietekmē dzimums,

	kultūras un varas attiecības.
Mācību uzdevumi	- uzlabot izglītojamo kritisko domāšanu un analītiskās prasmes, lai noteiktu, kā katrs indivīds konstruē zināšanas atšķirīgi. - attīstīt izglītojamo zināšanas un prasmes identificēt un pieņemt savas un citu cilvēku stiprās un vājās puses. - nostiprināt izglītojamo prasmes un attieksmes interpretēt veidus, kā jēdzienu nozīmes ietekmē dzimums, kultūra un vara.
Rezultāti	- izglītojamie spēj pielietot kritisko domāšanu un analītiskās prasmes, lai noteiktu, kā katrs indivīds veido zināšanas atšķirīgi. - izglītojamie spēj identificēt un pieņemt savas un citu cilvēku stiprās un vājās puses. - izglītojamie spēj interpretēt veidus, kā jēdzienu nozīmes ietekmē dzimums, kultūra un vara.
Instrukcijas	- Palūdziet katram dalībniekam izklāstīt kādu situāciju vai scenāriju stāsta veidā, kas atspoguļo kādu gadījumu vai brīdi viņa dzīvē, kad viņš jutās atstumts vai nespēja mācīties vai darboties apmācības, mācīšanas, mācīšanās procesā, jo viņa vajadzības vai trūkumi netika apmierināti vai vispār netika ņemti vērā? - Sadaliet dalībniekus mazākās grupās; palūdziet, lai katrs iepazīstina savu grupu ar savu stāstu. Palūdziet viņiem uzklaut vienam otru un pēc tam salīdzināt stāstu līdzības un atšķirības. - Tad palūdziet katrai grupai pārrakstīt savus stāstus tikai vienā stāstā, kas atspoguļotu visus grupas dalībniekus, izmantojot tās pašas idejas, bet ņemot vērā dalībnieku atšķirīgo kultūras, sociālo vai lingvistisko izcelsmi. Tas nozīmē, ka katra grupa analizē un interpretē dažādus stāstus, lai noteiktu kopīgos elementus, kas veido stāstu, kurš atspoguļo visus grupas dalībniekus. - Šī darbība ir apzināta iejaukšanās, sociālo pārmaiņu mēģinājums, kas sakņojas kopīgas problēmas kolektīvā analizē. Ja problēmā cilvēki var identificēt kopīgus kopīgus problēmas aspektus, viņi var apvienot spēkus, lai risinātu kopējo problēmu neatkarīgi no viņu sociālajām, kultūras, rasu,

	dzimuma vai seksuālajām atšķirībām. 5. Pēc tam, kad viņi ir pabeiguši izstrādāt savus stāstus, savā mazajā grupā kā katra grupa veiciet šos uzdevumus: UZDEVUMS-1: - Kad dalībnieki ir sadalīti mazajās grupās, izsnieģiet katrai grupai pa tukšam flip čatam. - Palūdziet katrai grupai padomāt, aprakstot: - Kā jūs jūtaties par pašreizējo pieaugušo izglītības vai apmācības piedāvājumu pieejamību vai izmantošanu, lai apmierinātu savas vajadzības vai novērstu trūkumus, lai pilnībā iesaistītos mācību procesā? UZDEVUMS-2: - Pēc tam, kad katra grupa ir pabeigusi apspriest to, ko tā ir uzrakstījusi, aiciniet katru grupu diskutēt: kādas ir piemērotas mācību aktivitātes, kurās jūs vēlētos piedalīties, lai sajustu, ka jūsu vajadzības un trūkumi tiek ņemti vērā un apmierināti? - Izdaliet šos jautājumus un lūdziet katrai grupai tos izpētīt: - Kādas ir piemērotas mācību aktivitātes, kuras jūs kā pedagogi vēlētos veikt vai kurās jūs vēlētos iesaistīties, lai nostiprinātu savas zināšanas, prasmes, attieksmi vai kompetences par starppersonu prasmēm pieaugušo izglītībā? - Kādas, jūsu prāt, ir piemērotas mācību aktivitātes, kuras vajadzētu veikt vai kurās vajadzētu iesaistīt jūsu dalībniekus vai izglītojamos, lai stiprinātu viņu zināšanas, prasmes vai attieksmi par starppersonu prasmju attīstīšanu?
Svarīgi	- Organizēt mērķtiecīgu diskusiju par to, kā šīs zināšanas pielietot dalībnieku darba vidē: - Kas jums patika šajā seminārā? - Vai jūs domājat par citu stratēģiju, kā to pielietot savā darbā? - Vai dažādu uz problēmām balstītu stāstu interpretācija dod jums iespēju un iespēju paskatīties uz lietām no

	dažādiem, bet bieži vien pretējiem skatu punktiem? Ja jā, tad kā? Ja nē, kāpēc nē? d. Vai uz problēmu balstītu stāstu interpretācija un diskusijas par tiem sniedz iespēju pieaugušajiem, kas mācās, mācīties, kā pārvarēt atšķirības un kļūt par sabiedrotajiem, lai risinātu kopīgu problēmu? Ja jā, kā? Ja nē, kāpēc nē?
Logistika	- Pietiekami liela telpa - Dators, projektor vai televizors un saglabāts mākslas darbs attēlu formātā.
Nepieciešamais laiks	90 minūtes: jums kā trenerim vai koordinatoram ir jāparedz: - 15 minūtes instrukciju sniegšanai dalībniekiem. - 50 minūtes stāstu izstrādei un uzdevumu izpildei. - 25 minūtes, kas nepieciešamas atskaitei aktivitātes beigās.
Izaicinājumi	- Esiet gatavi pārdomāt un apspriest dažādas situācijas. - Šī aktivitāte ļauj koordinatoram veikt vajadzību novērtējumu, lai apzinātu, novērtētu un analizētu esošās problēmas dalībnieku kopienā un zināšanas dalībnieku vidū. Rezultāti jāizmanto, lai plānotu un izstrādātu turpmāko mācību programmu tai pašai grupai. - Šī aktivitāte prasa, lai koordinatoriem būtu atbilstošs prasmju līmenis mācību intervences plānošanā un izstrādē.
Piebilde	- Aktivitāti var pielāgot, pielāgojot instrukcijas kontekstam, kurā notiek apmācība. - Šī aktivitāte vislabāk darbojas nelielās grupās, kurās ir līdz 25 dalībniekiem.